

Asia: VN/25102/2023

Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Kohta 1. Tässä voitte kommentoida Lupa- ja valvontavirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite 1), sen säännökohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta Lupa- ja valvontavirastosta (liite 6) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotuksia Lupa- ja valvontavirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännökohtaisiin perusteluihin. Kommentit Lupa- ja valvontavirastoa koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä. Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 1? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 2.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Yleiset säännökset (1-3 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Organisaatio (4 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (5-8 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 4 Ohjaus (9-12 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Viraston erinäisiä tehtäviä koskevat säännökset (13-16 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Ympäristö -toimialan osalta tehtävät, joilla on selkeä yhteys alueiden kehittämiseen, tulee säilyttää osana Elinvoimakusten toimialaa. Näitä ovat erityisesti ympäristövaikutusten arviointiin (YVA) sekä alueidenkäytön ja rakentamisen edistämiseen liittyvät tehtävät. Arviointien ohjaaminen ja niiden hyväksyminen kulkevat tiiviisti käsi kädessä alueiden elinkeinoelämän kehittämishankkeiden kanssa, jolloin läsnäolo ja aluetuntemus korostuvat. Esimerkiksi lukuisat tuuli- ja aurinkovoimahankkeet eivät voisi edetä ilman toimivaa ja läheistä yhteistyötä YVA –viranomaisten kanssa. Kuntakaavoituksen ja rakentamistoimen edistäminen edellyttää samalla tavoin tiivistä vuorovaikutusta, aluetuntemusta ja läsnäoloa.

Luku 6 Virkojen täyttäminen ja erityiset kelpoisuusvaatimukset (17-21 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 7 Erinäiset säännökset (22-29 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 8 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (30-36 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

Muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen Lupa- ja valvontavirastosta

Kommenttinne asetuksesta

-

Kohta 2. Tässä voitte kommentoida elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaa lakiehdotusta (liite 2) ja sen säännöskohtaisia perusteluja, sitä koskevia yleisperusteluosuuksia ja muita lukuja hallituksen esityksessä (liite 4) sekä valtioneuvoston asetusta elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta (liite 7) vastaamalla seuraaviin

kysymyskokonaisuuksiin:Muutos- ja korjausehdotuksia elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihinKommentit elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskeviin yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä sekä muutos- ja korjausehdotukset valtioneuvoston asetukseen elinvoimakeskuksista sekä kehittämis- ja hallintokeskuksesta.

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 2? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä kohtaan 3.

Kyllä (vastauskohdat aukeavat, jos tämä vaihtoehto valitaan)

Luku 1 Elinvoimakeskuksia koskevat yleiset säännökset (1-5 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 2 Elinvoimakeskusten ohjaus ja johtaminen (6-12 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

Ammattikorkeakoulut toivovat lainsäädäntöön ja yleisesti elinvoimakeskusten toiminnan ohjaukseen tiukempaa kansallista otetta sekä yhteisiä linjauksia rahoituspäätösten teknisissä kysymyksissä. Tällä hetkellä ELY-keskuksilla on keskenään erilaisia tulkintamalleja kansallisista ohjeistuksista ja raportointimalleista. Arene katsoo, että alueelliset painotukset tulisivat näkyä rahoitusta koskevissa temaattisissa kysymyksissä, mutta rahoitusehdot ja rahoituksen käyttöä koskevat tekniset kysymykset tulisi olla yhtenevät koko Suomessa rahoittajasta riippumatta.

Lakiesityksessä tulisi tarkentaa elinvoimakeskuksien ohjausta koskevia pykäläiä siten, että joko työ- ja elinkeinoministeriölle tai kehittämis- ja hallintokeskukselle tulisi tehtäväksi ohjata elinvoimakeskusten rahoituspäätöksiä koskevaa päätöksentekoa yhdenmukaiseen suuntaan.

Luku 3 Kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat säännökset (13-19 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

Luku 4 Elinvoimakeskuksia sekä kehittämis- ja hallintokeskusta koskevat erinäiset säännökset (20-25 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 5 Voimaantulo ja siirtymäsäännökset (27-30 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

1 § Elinvoimakeskusten nimet, toimialueet ja päätoimipaikat

Kommenttinne tästä pykälästä

-

2 § Elinvoimakeskusten organisaatio

Kommenttinne tästä pykälästä

-

3-13 § Elinvoimakeskusten toimialueet eräissä tehtävissä (keskitetyt tehtävät)

Kommenttinne näistä pykäläistä

Rakennerahastorahoitusten jakamiseen ja kohdentumiseen liittyvät kysymykset aluehallintouudistuksessa ovat kriittisen tärkeitä ammattikorkeakouluille. Uusien elinvoimakeskusten perustamisen myötä saatetaan menettää alueellista osaamista, kun elinvoimakeskusten määrä pienenee nykyisten ELY-keskusten määrään verrattuna. Aluehallintouudistuksessa ja uusien elinvoimakeskusten perustamisen yhteydessä on pidettävä huoli siitä, ettei alueellinen erityisasiantuntemus tai osaaminen heikkene eikä kehittämistehtäviä hoitavien organisaatioiden oman toiminnan tai päätösvallassa olevat resurssit heikkene.

Nykyisin rakennerahastojen rahoitusten jaosta vastaa neljä ELY-keskusta ja 14 maakuntaliittoa. ELY-keskusten osalta rakennerahastoja koskevat päätökset on keskitetty varsin pieneen määrään ELY-keskuksia ja tämän myötä päätöksenteossa on menetetty osin ymmärrys alueiden aidoista tarpeista rahoitusten kohdentamisen suhteen. Jos tulevassa uudistuksessa elinvoimakeskusten määrää tullaan vähentämään, tulisi pohtia mahdollisuutta lisätä rahoitusta jakavien toimijoiden määrää. Samalla on mietittävä maakuntaliittojen roolia rakennerahastorahoitusten jakajina.

Arene esittää, että alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetussa laissa sekä alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetussa laissa tarkoitetut välittävän toimielimen tehtäviä hoitaisivat neljän elinvoimakeskuksen sijaan kaikki elinvoimakeskukset. Nykyisessä RR ELY-keskusrakenteessa rahoittaja- ja maksajatehtävät ovat karanneet liian etäälle asiakkaista, ja päätöksissä näkyy aluetuntemuksen puute.

Lakiesityksessä määritellään Elinvoimakeskusten tehtäväksi elinvoiman edistäminen. Elinvoimakeskusten tehtäväksi on myös kirjattu 2 §:n mukaan alueiden kehittäminen. Tässä yhteydessä on huomioitava, että nykyisessä aluekehityslainsäädännössä määritellään yksiselitteisesti maakuntien liitot aluekehitysviranomaisiksi. Tätä tehtävä- ja vastuunjakoa tulee selkeyttää ja

aluekehittämisviranomaisen rooli säilyttää kuntapohjaisilla maakuntien liitoilla. Tällaisenaan lakiesitys hämärtää eri toimijoiden aluekehittämisvastuuta. Samalla tulee pohtia vielä elinvoimakeskusten ja maakuntaliittojen välistä työnjakoa erityisesti EU:n rakennerahastotoiminnan hallinnoinnissa. Tehtäviä voisi siirtää maakuntaliitoille, mikäli tehtävät muuten jätettäisiin vain neljän elinvoimakeskuksen tehtäväksi.

Muut mahdolliset huomiot asetuksesta

Kommenttinne

Ammattikorkeakoulut myös toivovat, että tuleville elinvoimakeskuksille kohdennettaisiin myös kansallisia resursseja erityisesti pk-yritysten kasvua edistävien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen, joissa edellytettäisiin yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Tällä hetkellä kotimainen yritysten kasvua tukeva T&K-rahoitus kohdistuu Business Finlandin kautta pääasiassa veturiyrityksille ja niiden ympärillä toimiviin alihankintayrityksiin. Arene katsoo, että yritysten ja ammattikorkeakoulujen yhdessä tekemään TKI-toimintaan tarvitaan uusia rahoitusinstrumentteja elinvoimakeskusten käyttöön erityisesti silloin, jos Business Finlandin tehtäväkenttää ei voida laajentaa tähän suuntaan.

Kohta 3. Tässä voitte kommentoida Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaa lakiehdotusta (liite3) ja sen säännöskohtaisia perusteluja sekä sen yleisperusteluita ja muita lukuja hallituksen esityksessä liittyen Ahvenanmaan valtionvirastoon (liite 4) vastaamalla seuraaviin kysymyskokonaisuuksiin: Muutos- ja korjausehdotukset Ahvenanmaan valtionvirastoa koskevaan lakiehdotukseen ja sen säännöskohtaisiin perusteluihin Kommentit yleisperusteluihin ja muihin lukuihin hallituksen esityksessä

Onko teillä kommentoitavaa kohtaan 3? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä B osuuteen.

Ei

Luku 1 Yleiset säännökset (1-4 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 2 Ahvenanmaan valtionviraston ohjaus (5-6 §)

Kommenttinne tästä pykälästä

-

Luku 3 Johtaminen (7-11 §)

Kommenttinne näistä pykälästä

-

Luku 4 Erinäiset säännökset (12-14 §)

Kommenttinne näistä pykälistä

-

Luku 1 Asian tausta ja valmistelu

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 2 Nykytila ja sen arviointi

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 3 Tavoitteet

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 8 Lakia alemman asteinen sääntely

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 9 Voimaantulo

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 11 Suhde muihin esityksiin

Kommenttinne tästä luvusta

-

Luku 12 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Kommenttinne tästä luvusta

-

B HALLITUKSEN ESITYSLUONNOSTA KOSKEVAT MUUT MAHDOLLISET HUOMIOT

Onko teillä kommentoitavaa B osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä C osuuteen.

Ei

Muut mahdolliset huomionne hallituksen esitysluonnoksesta.

-

C HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSEN SISÄLTÄMÄT MUUT LAKIEHDOTUKSET, JOILLA TOTEUTETAAN UUDISTUKSEN EDELLYTTÄMÄT TEHTÄVÄSIIRROT LUPA- JA VALVONTAVIRASTOLLE, ELINVOIMAKESKUKSILLE, KEHITTÄMIS- JA HALLINTOKESKUKSELLE SEKÄ MUILLE VIRASTOILLE

Onko teillä kommentoitavaa C osuuteen? Pakollinen kysymys. Mikäli ei, voitte siirtyä D osuuteen.

Ei

Ulkoministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.1

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Oikeusministeriö, 39 lakiehdotusta, luku 7.2

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sisäministeriö, 10 lakiehdotusta, luku 7.3

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Puolustusministeriö, 2 lakiehdotusta, luku 7.4

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Valtiovarainministeriö, 18 lakiehdotusta, luku 7.5

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Opetus- ja kulttuuriministeriö, 24 lakiehdotusta, luku 7.6

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Maa- ja metsätalousministeriö, 68 lakiehdotusta, luku 7.7

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Liikenne- ja viestintäministeriö, 14 lakiehdotusta, luku 7.8

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Työ- ja elinkeinoministeriö, 31 lakiehdotusta, luku 7.9

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Sosiaali- ja terveysministeriö, 52 lakiehdotusta, luku 7.10

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

Ympäristöministeriö, 25 lakiehdotusta, luku 7.11

Kommenttinne näistä lakiehdotuksista. (Pyydämme selkeästi ilmaisemaan, mitä lakia ja pykälää kommenttinne koskevat.)

-

D TIIVISTELMÄ LAUSUNNON PÄÄHUOMIOISTA

Pyydämme esittämään lausunnon päähuomiot tässä tiivistetysti (suositus enintään 4500 merkkiä)

- Rakennerahastorahoitusten jakamiseen ja kohdentumiseen liittyvät kysymykset aluehallintouudistuksessa ovat kriittisen tärkeitä ammattikorkeakouluille. Uusien elinvoimakeskusten perustamisen myötä saatetaan menettää alueellista osaamista, kun elinvoimakeskusten määrä pienenee nykyisten ELY-keskusten määrään verrattuna.
- Erytisen suuri ongelma eri alueiden yhdenvertaisuudelle on nykyisten toimijoiden toisistaan poikkeavat linjaukset keskeisissä kysymyksissä sekä alueiden erityispiirteiden tuntemattomuus.
- Arene esittää, että alueiden kehittämisestä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista annetussa laissa sekä alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta annetussa laissa tarkoitetut välittävän toimielimen tehtäviä hoitaisivat neljän elinvoimakeskuksen sijaan kaikki elinvoimakeskukset.
- Ammattikorkeakoulut toivovat lainsäädäntöön ja yleisesti elinvoimakeskusten toiminnan ohjaamiseen tiukempia kansallisia yhteisiä linjauksia rahoituspäätöksiin liittyvissä teknisissä kysymyksissä. Nyt eri ELY-keskuksilla on keskenään poikkeavia toimintamalleja, joka tekee hankalaksi asioida samanaikaisesti useamman eri ELY-keskuksen kanssa ja samaan aikaan asettaa ammattikorkeakoulut keskenään erilaiseen asemaan eri puolella Suomea.
- Tuleville elinvoimakeskuksille tulee kohdentaa myös kansallisia T&K-resursseja erityisesti pk-yritysten kasvua edistävien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen. Tällainen rahoitus voisi täydentää kansallisia rahoitusinstrumentteja joustavana ja paikallisiin tarpeisiin paremmin reagoivina.

Ylönen Nina
Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry